

OBZORNIK IN ETIKA

Spoštovane bralke in bralci Obzornika zdravstvene nege!

Minili sta dve leti, odkar smo v naši strokovni reviji uvedli kar nekaj novosti. Predvsem smo poleg uredniške recenzije uvedli še zunanjo strokovno recenzijo za vse članke, objavljene v Obzorniku. S tem so prispevki v reviji dosegli večjo strokovno in znanstveno vrednost, primerljivost in enakovredno uvrščanje v strokovno-informacijski prostor. Oblikovali smo nova navodila za pripravo člankov in navodila za delo recenzentov. V začetku ni bilo prav lahko, občutno se je podaljšal tudi čas do objave člankov, vendar sedaj delo poteka že dokaj tekoče, predvsem po zaslugi prizadevnih recenzentov.

Druga pomembna novost, ki smo jo uvedli ob koncu leta 2001, pa se nanaša na raziskovalno delo. Uvedli smo stalno rubriko »Raziskovalne strani«, ki jih ureja mag. Klaudia Urbančič. Kot je v uvodu dejala, bodo strani namenjene metodološkimi nasvetom, predstavitvi pravil in predlogov, kako oblikovati dokumente, kaj in kako raziskovati.

V vsebinskem pogledu bi želeli pokriti vsa področja zdravstvene nege, kar pa je včasih težko, saj smo odvisni od prispevkov, ki nam jih posredujejo. Zato naj bo ta uvodnik tudi spodbuda vsem tistim strokovnjakom zdravstvene nege, ki ugotavljajo, da je njihovo področje v reviji premalo zastopano, da aktivno, s svojim prispevkom pomagajo zapolniti to vrzel.

Ker vas želimo seznanjati tudi z najnovejšimi strokovnimi dognanji v svetu, bomo občasno objavljali tudi nekaj prevodov prispevkov iz tujine, kar smo storili že v tej številki. Poudarek pa bo še vedno na primarnih, izvernih člankih domačih avtorjev.

V preteklem letu smo namenili veliko pozornosti temi, ki je za medicinske sestre še posebej pomembna, to so intrahospitalne infekcije. Medicinske sestre so največ ob bolniku in opravijo največ intervencij. Ugotavljamo, da je intrahospitalnih infekcij v naših bolnišnicah preveč. Zakaj? Kaj storiti? Smo ta problem predolgo zanemarjali? Skupina prizadevnih avtorjev je objavila vrsto član-

kov, v katerih nam skušajo problem osvetliti in najti odgovor na vprašanje: Kako jih lahko zmanjšamo?

Po več desetletjih mi je spet prišla v roke knjiga J. Thorwalda Stoletje kirurgov iz leta 1957. Takrat sem bila v prvem letniku Višje šole za medicinske sestre in ta knjiga je name naredila tak vtis, da sem se odločila za prvo službo na kirurškem oddelku.

Iz knjige: »Simmelweis začne še enkrat znova, daleč od Dunaja, daleč od tedanjega znanstvenega sveta in klik znamenitih ljudi. Znova se bojuje proti lenobnosti študentov. Spet zapira pota med obdukcijskimi dvoranami in prostori za porodnice. Zopet nadzoruje vsako umivanje rok. In zopet zanje negotovanje, mržnjo, posmeh.

Toda v šestih letih mučnega prizadevanja doseže, da umre v zadnjem letu samo osem od 933 porodnic. To je manj kot en odstotek.«

Zakaj je ta problem tako težko rešljiv tudi danes, ko vemo mnogo več? Zakaj so učinkovite metode tudi takrat, kadar so razmeroma preproste (razkuževanje rok), tako težko sprejete? Najbrž ne moremo doumeti, da ima v današnji dobi visoke tehnologije v zdravstvu, v dobi modernih aparatov in učinkovite terapije razkuževanje naših rok tako pomembno vlogo. Pri infekciji z MRSO imamo na razpolago samo še en antibiotik!

Naše roke so za pacienta izredno pomembne, z njimi mu pomagamo k ozdravitvi, včasih pa lahko prav naše roke povzročijo hudo poslabšanje njegovega stanja ali celo smrt. Žal to največkrat doumemo v vsej svoji tragičnosti šele takrat, kadar je ta pacient naš najbližji.

Pri zmanjševanju intrahospitalnih infekcij ima odločilen pomen tudi dobra organizacija dela v bolnišnicah in temu problemu mora zdravstveni management namenjati več pozornosti. Ne moremo se sprijazniti z izgovorom, da pripadamo geografsko med sredozemske države, sever Evrope pa je nekaj drugega. V zadnjem času se je ta nesprijemljivi izgovor pri nekaterih zdravstvenih managerjih pojavil celo v zvezi z očitki korupcije!

Nekateri želijo, da bi bilo v Obzorniku več vsebin s področja etike. V širšem pomenu ima vsa vsebina objavljena v Obzorniku etično komponento.

Raziskovalno delo, čeprav na videz odmaknjeno, ima v končni fazi cilj, priti do novih spoznanj, ki bodo obogatila prakso in zvišala kakovost dela.

Prizadevanja za zmanjšanje intrahospitalnih infekcij ima izrazito etično opredelitev in izpolnjuje temeljno načelo etike – *ne škodovati!*

Imamo Kodeks etike medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije, ki je naš poklicni zakonik. Veliko je citiran v strokovnih prispevkih, kar pomeni, da načela in vrednote, ki jih vsebuje intenzivno vključujete na vsa področja, ki jih pokriva zdravstvena nega.

Ker je besedilo Kodeksa zgoščeno, bi bilo dobro načela in opredelitve, ki jih vsebuje, za vsakdanjo prakso in poučevanje, nekoliko bolj razčleniti in pojasniti, morda s primeri v praksi. Zato načrtujemo v naslednjem letu posebno rubriko v Obzorniku, ki bo namenjena Kodeksu etike v razširjeni obliki.

Obenem pa vas vabimo, da nam pošiljate več prispevkov s tega področja.

Današnji čas gotovo terja, da se bolj posvetimo vprašanju, kakšen je dober zdravstveni delavec.

J. Ramovš pravi, da je dobro poklicno delo rezultat strokovnosti in poštenosti, torej *znanja in etike*.

Naj sklenem nekoliko bolj vzpodbudno z mnenjem novinarja D. Pušenjaka, ki je za sobotno prilogo Dela napisal: »Sestre so gotovo najbolj ‚svetel‘, optimističen del dogajanja v bolnišnici. Pacientom vračajo občutek, da so vendarle prišli v človeški, kultiviran milje, ne pa morda v mehanično delavnico, kjer jih bodo položili na mizo, odprli in odstranili ali zamenjali pokvarjeni del... Komunikacija med sestrami in pacienti je ena najzahtevnejših in je neprestano na preizkušnji.«

Želim vam veliko sreče in zadovoljstva v novem letu ter dobrega sodelovanja.

Literatura

1. Thorwald J. Stoletje kirurgov. Ljubljana: DZS, 1957.
2. Ramovš J. Ob posvetu »profesionalna etika pri delu z ljudmi«. Zbornik. Profesionalna etika pri delu z ljudmi. Maribor: Univerza v Mariboru in Inštitut Antona Trstenjaka, 1996: 424.
3. Pušenjak D. Na vrhu bolečinske lestvice. Ljubljana: Delo: Sobotna priloga, 10. 8. 2002.

Vera Grbec, gl. in odg. urednica
Obzornika zdravstvene nege

Zlato načelo: »*Delaj tako, kot želiš, da bi drugi storili tebi ali tvojim najbližjim v podobnih okoliščinah.*«